

Bojové použití letecké armády

Major Boris Neoral

Operační a taktické vlastnosti soudobého letectva podstatně zvyšují možnosti bojového použití letecké armády, což se projevuje :

- ve vysokých manévrovacích schopnostech v taktickém i operačním měřítku a v možnostech změny cílů i za letu ;
- v širokých možnostech použití různých variant pumové zátěže (raket, kanónů) jak s jadernou, tak chemickou i klasickou náplní a ve značném rozvoji průzkumové techniky ;
- ve schopnosti ničit málo rozměrné a pohyblivé cíle v celých pásmech činnosti pozemních vojsk ;
- v možnostech plnit bojové úkoly za jakýchkoli denních i ročních podmínek.

Proto i při hlavní úloze operačních a taktických raket v operaci zachovává si letecká armáda svůj význam a je nepohyblivějším palebným prostředkem v ruce velitele fronty.

V pozemních operacích plní tyto hlavní úkoly :

- ničí prostředky raketového jaderného napadení a letectva nepřítele ;
- podporuje pozemní vojska fronty a ničí zálohy nepřítele ;
- chrání stíhacím letectvem hlavní uskupení vojsk fronty ;
- vede taktický i operační vzdušný průzkum ;
- přepravuje, zabezpečuje a podporuje vzdušné výsadky ;
- přepravuje vojska vzduchem a zásobuje je.

Odpovědné úkoly bude plnit letecká armáda především v počátečním období války, přičemž bojová činnost musí mít vždy vysoce aktivní charakter.

Nejdůležitější podmínkou úspěšné aktivní činnosti je její vysoká úroveň bojové pohyblivosti ještě před zahájením války a komplexní připravenost jednotlivých druhů letectva.

Bombardovací a stíhací bombardovací letectvo představuje v sestavě letecké armády hlavní údernou sílu. Zařazení taktických a operačních raket do sestavy pozemních vojsk specifikuje do značné míry použití bombardovacího a stíhacího bombardovacího letectva především na málo rozměrné a pohyblivé cíle. Bojovou připravenost stíhacího bombardovacího letectva musíme hodnotit především z hlediska, v jakém čase a jak účinně je schopné v daném pásmu činnosti pozemních vojsk ničit raketové prostředky nepřítele, zvláště za použití tříštivotrhavé munice a raket „vzduch-zem“. Rovněž důležitá je připravenost k ničení malých a bodových cílů jadernou municí malé ráže s využitím překvapení a nových způsobů manévru u cíle. Množství, možnosti i způsob použití záloh zvyšuje nároky na připravenost bombardovacího stíhacího letectva k jejich rychlému a překvapivému ničení za pohybu, zvláště při rozvinování, za použití jak jaderné, tak klasické munice.

Přesto, že zařazením protiletadlových raket značně vzrostly možnosti obrany velkých uskupení pozemních vojsk, zachovává si stíhací letectvo svůj význam

jako důležitý bojový prostředek doplňující prostorově i časově činnost protiletadlových raket. Závažnou otázkou zůstává maximální využití manévrovacích možností stíhacího letectva a plné využití bojové účinnosti raket třídy „vzduch-vzduch“. Za vysoce manévrových operací, složitě a rychle se měnící vzdušné situace je značně důležité maximálně využít možností radiotechnického vzdušného průzkumu systému PVO vojsk a sladit jej s úkoly stíhacího letectva letecké armády.

S použitím operačních a taktických raket v sestavě pozemních vojsk prudce vzrůstá úloha vzdušného průzkumu. Při nasycenosti bojiště prostředky PVO a značné manévrovosti raketových prostředků i vojsk nepřítele vystupuje do popředí požadavek uskutečňovat vzdušný průzkum novými taktickými formami na vysokých rychlostech a z malých výšek, při zabezpečení jeho nepřetržitosti. Zvláště při průzkumu nepřátelských prostředků jaderného a raketového napadení se zvyšují požadavky na rychlosti a přesnost předávaných údajů a v mnoha případech bude výhodné ničit objevený prostředek přímo průzkumným letcem. **Vzhledem k množství cílů na válčišti je správně vyžadována speciální připravenost k vedení vzdušného průzkumu i u ostatních druhů letectva.**

Zvýšené požadavky na tempa i manévrovost soudobých operací vyžadují použití výsadků všeho druhu. Použitím jaderných zbraní bude často vznikat na válčišti složitá situace, která bude vyžadovat rychlé řešení přepravy vojsk a jejich zásobování jedinou možnou cestou, a to vzduchem. Z těchto důvodů značně vzrůstá úloha dopravního výsadkového letectva jak v taktickém, tak i operačním měřítku. Nejdůležitější otázkou připravenosti při výsadku i zásobování zůstává organizace a sladění činnosti dopravního výsadkového letectva s jinými druhy letectva, vyčleněnými k zabezpečení těchto akcí. Hlavním řídicím orgánem v tomto směru musí být štáb letecké armády, včetně zabezpečení součinnosti se vševojskovými štáby. V taktickém měřítku vzrůstá úloha vrtulníkových výsadků, umísťovaných v krátké době do prostoru vlastních jaderných úderů.

Za soudobého použití raketových a jaderných zbraní i významu prvku překvapení v počátečním období války vystupuje do popředí otázka bojového použití letecké armády v prvním hromadném úderu. Jím bude totiž do značné míry řešen boj o získání iniciativy obou útočících stran jak ve strategickém, tak i operačním měřítku.

Na boji o získání iniciativy v operačním měřítku se bude letecká armáda podílet značnou měrou. V tomto období vystupují do popředí tři hlavní úkoly:

- odrazení prvních vzdušných úderů protivníka;
- získání maximálního množství průzkumných údajů pro vlastní raketová vojska;
- ničení leteckých a operačních raket a letectva protivníka.

Vycházíme-li z předpokladu, že první hromadné údery obou válčících stran budou téměř současné, pak je zřejmé, že nebude čas na zdlouhavé rozhodování k odrazení prvních vzdušných úderů protivníka. Proto bojová činnost frontového stíhacího letectva musí být zplánována podle požadavků a zásad součinnosti s PVOS již v míru a prakticky vytvořeny podmínky pro zahájení činnosti na signál. Přihlédneme-li k názorům západních leteckých teoretiků, kteří zdůrazňují hromadné použití malých skupin především v malých výškách, pak bude důležité zaměřit bojové použití stíhacího letectva na přehrazování proti nízkoletícím cílům k přehrazení hlavních náletových směrů, již na přístupech.

Neméně důležitou otázkou v tomto období je zachování bojeschopnosti letectva, jeho rozptýlení (pokud to nebylo provedeno předem). Vzhledem ke značné zranitelnosti letišť a možností jejich prozrazení ukazuje se nutným zabezpečit v minimálním čase vzlet maximálního množství jednotek letecké armády. To se týká především bojových útvarů rozmístěných na mírových letištích. Samozřejmě, že tyto jednotky by měly mít už v míru určený bojový úkol (popřípadě varianty), který budou plnit v prvním vzletu. Zbytek jednotek by byl použit k narůstání úsilí a na nově zjištěné cíle.

Velmi závažnou úlohu musí sehrát v rámci prvního hromadného úderu **průzkumné letectvo**. V tomto období bude totiž známo minimum údajů o cílech protivníka, zvláště v operační hloubce. Z toho důvodu bude většina raketových jaderných úderů závislá na zprávách zjištěných vzdušným průzkumem, zvláště nebude-li vojsový průzkum v tomto období ještě rozvinutý. Hlavním úkolem průzkumného letectva bude získat za nejkratší možnou dobu přesné údaje o operačně taktických raketových prostředcích nepřítele, leteckých nosičích atomových pum a o pohybu obrněných svazků. K získání těchto údajů je nejvýhodnější hromadný průzkumný oblet podle předem připravených úkolů na stanovený signál, úsilím až do $\frac{2}{3}$ průzkumných útvarů.

Značná pohyblivost operačně taktických raketových prostředků nepřítele velmi ztěžuje, zvláště v období prvních hromadných úderů, jejich vyhledání a ničení. Proto v rámci 1. hromadného úderu musí být použito značného úsilí stíhacího bombardovacího letectva k vyhledávání a ničení především těchto prostředků. Důležitou roli zde hraje otázka času. Pro získání operační iniciativy bude značně důležité, jak brzy se nám podaří narušit a ochromit operačně taktické rakety protivníka. Půjde o to, nedovolit jim vůbec vystřelit, anebo po prvním vystřelení je ihned vyhledat a ničit, aby nestačili zaujmout nová palebná postavení. Ukazuje se výhodným určit již v míru stíhacím bombardovacím svazkům prostory vyhledávání a ničení raketových jaderných prostředků nepřítele a po prvním vzletu jim úkoly podle vývoje situace a zpráv vzdušného průzkumu pouze upřesňovat.

Závažnou otázkou, kterou je třeba se zabývat v souvislosti s bojovou činností letectva v prvním hromadném úderu, je zabezpečení jeho bojové činnosti. Jde především o boj s protivzdušnou obranou protivníka, zvláště protiletadlovými raketami HAWK. Jejich činnost je možné narušit jednak přímým ničením, jednak zarušením jejich průzkumného a naváděcího systému. K ničení protivzdušné obrany nepřítele by měly být připraveny varianty bojové činnosti při účelném použití raketových jaderných úderů a úderů stíhacího bombardovacího letectva na určených směrech. K tomu je třeba využít ověřených údajů všech druhů průzkumu (o stabilních palebných postaveních) a stíhacím bombardovacím letectvem vyhledávat a ničit tyto prostředky v pravděpodobných prostorech jejich rozmístění. Neméně důležité bude účinné narušení naváděcích systémů protiletadlových raket jednak speciálními přístroji pro aktivní rušení a novými způsoby pasivního rušení.

Nový způsob pasivního rušení by mohl být vystřelení rakety nad prostor umístění protiletadlových raket typu HAWK, kde by bylo rozprášeno potřebné množství radiolokačních odrážeců. Tím by bylo možné na určitou dobu zarušit radiolokační i naváděcí systém raket. Neméně důležité však bude uskutečnit první úder letectva hromadně, členěním do malých skupin na všech výškách a tím

vytvářet podmínky pro zahlcení a dezorientaci systému průzkumu a navedení nepřitele.

Shrneme-li uvedené požadavky na bojovou činnost letecké armády v prvním hromadném úderu, je zřejmé, že jak z hlediska bojových úkolů, tak pokud jde o zabezpečení bojové činnosti, je nejdůležitější metodika úderu zplánovaná co do času a úsilí. Právě na postavení úkolů a zplánování metodiky účasti letectva v prvním hromadném úderu je možné si ověřit, jak jsou osvojeny zásady vedení operací v počátečním období války. Vyskytly se názory, že letectvo vzhledem k silné PVO nepřitele nemůže plnit úkoly dříve, dokud tato PVO nebude umlčena. To by však mohlo vést k nadřazení úkolů zabezpečení bojové činnosti letectva nad vlastní bojové úkoly.

Mohou se vyskytnout i takové názory, že bojová činnost letectva bude zahájena až za 30—50 minut po prvních jaderných úderech. Může též dojít k tomu, že k ničení prostředků PVO nepřitele je plánována značně velká část úsilí stíhacího bombardovacího letectva a k plnění hlavního úkolu letecké armády — ničení a vyhledávání ZHN pak zbývá poměrně malé úsilí. Rovněž vzdušný průzkum nelze plánovat jen malým úsilím neumožňujícím hromadný oblet a nelze jej zahajovat až za 35 minut po prvních jaderných úderech. Tím však bychom prakticky paralyzovali činnost vlastních raket (nejdou prvky pro palbu) a na druhé straně ponechali nepříteli volnost palby i manévru jeho vlastními prostředky. Nehledě k tomu, vytvářeli bychom postupnou činností letectva podmínky pro plné zorganizování systému PVO nepřitele a jeho účinné použití. Je jasné, že takové názory jsou nesprávné a bude třeba připravit štáby i vojska k bojové činnosti v prvním hromadném úderu podle jasně stanovených zásad ke splnění výše uvedených hlavních úkolů.

Z hlediska prvního vzletu je nutné dodržovat tyto zásady :

— účast letecké armády v prvním hromadném úderu musí mít charakter použití velkého množství malých skupin členěných do všech výšek ;

— bojová činnost letectva musí těsně navazovat na první jaderné údery, ke splnění již v míru stanovených úkolů, při vzletu na signál ;

— hlavní úsilí letectva musí být zaměřeno k hromadnému průzkumu obletu, rychlému předávání zpráv raketovým vojskům a vyhledávání a ničení operačních a taktických prostředků jaderného napadení nepřitele.

Z rozboru vyplývá značná důležitost bojové činnosti letecké armády v prvním hromadném úderu, kterým jsou vytvářeny podmínky pro získání iniciativy, a tím úspěchu prvních operací. Konkrétním a tvůrčím rozpracováním uvedených zásad ve štábech a vojscích mohou být vytvořeny základní předpoklady pro splnění úkolů letecké armády v prvním hromadném úderu.

Hodnotíme-li ze všech uvedených hledisek úlohu letecké armády v soudobých operacích, ukazuje se, že bojová činnost letectva si zachovává nadále zásadní význam. Soudobé frontové letectvo, vyzbrojené nadzvukovými letouny a raketami „vzduch-zem“ i „vzduch-vzduch“, bude jedním z rozhodujících prostředků podpory a ochrany pozemních vojsk. Je tomu tak proto, že ve vysokém tempu operace je to právě letectvo, vyznačující se velkou manévrovací schopností a palebnou silou, která je schopna rychle řešit složité situace ve prospěch vlastních pozemních vojsk zvláště na málo rozměrné a pohyblivé cíle. Základní podmínkou úspěšného bojového použití letecké armády zůstává i nadále požadavek dokonalého sladění bojové činnosti letectva s úkoly pozemních vojsk.